

Чуждестранитѣ писатели наричатъ го Аспарухъ или Аспархукъ. Отъ византийските писатели патриархъ Никифоръ и Теофанъ съобщаватъ ни по обстоятелно за нахлуванията на българските пълкове прѣзъ господаруванието на Испериха въ Мизия и част отъ Тракия и тѣхното установяване, между широкия Дунавъ, междуреките балкани и бурните вѣлни на Черното море. И до като българите се намираха въ добри отношения съ Византия, писателите ѝ нищо не ни говорятъ за жилищата имъ тамъ, сега обаче, по случай опустошителните имъ нахлувания въ византийските провинции, тѣ ни расправятъ съ ядовитостъ, че българите като народъ нечистъ и дрипавъ сѫ били настанени оттатъкъ Дунава въ място удобно за живѣние, което отъ самите тѣхъ се наричало на езика имъ **Олгос** или **Оглас**, че туй място било непристижно и почти непривземаемо отъ воющите срѣщу тѣхъ неприятели, защото това място отпрѣдъ (отъ югъ) било осигурено съ туй, че било непристижно и бледливо, а отъ задъ (отъ съверъ и западъ) било заградено съ стрѣмни и непроходими и тамъ сѫ го заобикаляли рѣките. И сега думата *âlgâ* на турски означава място заградено или защищено. Тази рѣчъ не е словѣнска нито е имала значението на словѣнската *жгълъ* или *онгълъ*, както туй безъ достатъчно историческо основание прокара Шафарикъ, благодарение на своя авторитетъ.

Исперихъ при завладяванието на Мизия показва държавнически си високи качества; той прѣди всичко се загрижилъ да осигури завземетѣ земи и чрѣзъ разпрѣделяването на словѣнските племена, които заварили тамъ подъ властьта на Византия (едното оставилъ на югоистокъ къмъ Черното море, а другите седъмъ на югозападъ и понататъкъ до границите на аварското ханство), турилъ крѣпка основа на отсамъ дунавското княжество Хупитѣ аваритѣ и българите трѣбва да сѫ имали военно и политическо надмошье прѣдъ другите народи, защото тѣ сѫ държали подъ своята власть, както нѣкои германски племена, тѣй и нѣкои отъ словѣнските. Исперихъ тогава, като държавенъ глава прѣмѣства се въ новите си владѣния, безъ обаче да напусне съвѣршенно земите оттатъкъ Дунава, кждѣто билъ останъ, като княжески замѣстникъ, *марканъ* на *âlgâ-та* или нейнъ управителъ. Византийските писатели ни говорятъ по късно за задунавска България, а въ камения надписъ отъ